

324953 - Gömlekler Üzerine İmza Atmak İsraf Sayılır mı?

Soru

Ben yüksek öğrenimde okuyan bir öğrenciyim. Burada imza günü adıyla geleneksel bir gün düzenleniyor. Bu günde yapılan şey şudur: “Öğrenci okuldan mezun olmasından birkaç gün öncesinden beyaz bir gömlek giyiyor; eğitim gördüğü arkadaşları ve dostları bu beyaz gömleğin üzerine imza atıyor. Kanaatimce bu (gömleği) heder etmektir. Allah bundan razı olmaz. Sorum şu: Bunun benzeri durumlar için bir hüküm var mıdır yok mudur? Çünkü bu gömleğin üzerine atılan (birçok) farklı imza nedeniyle sonradan tekrar giyilmesi mümkün değildir.

Detaylı cevap

Hiç şüphesiz ki kıyafet aslen değer verilmesi gereken ve boş yere harcamaktan sakınılması gereken mallardandır. Şeriat da fayda vermeyen şeylerle bir malı zayi etmekten sakındırmaktadır. Allah teala şöyle buyurur: “**Ey Âdem oğulları! Her namaz vaktinde mescide giderken, süsünüz olan elbisenizi giyinin. Yiyin, için fakat israf etmeyin; çünkü Allah israf edenleri asla sevmez..**” (A’raf, 31) Allah teala yine buyurur: “**Akrabaya hakkını ver, yoksula ve yolda kalmışa da. İsraf ederek saçıp-savurma. Çünkü saçıp-savuranlar, şeytanın kardeşleri olmuşlardır; şeytan ise Rabbine karşı nankördür.**” Muğîre bin Şu’be’den şöyle rivayet edilmiştir: “Resulullah’tan şöyle dediğini işittim: “**Muhakkak ki Allah sizin için üç şeyden hoşlanmaz: Dedikodu yapmak, malı zayi etmek ve çokça soru sormak.**” (Buhari, 1477’de Müslim, 593’te rivayet etmiştir)

Emir San’ânî rahimehullahu teala şöyle der: “Allah’ın bir şeyden hoşlanmaması; ondan razı olmaması ve onu sevmemesidir. Peki bize haber verilen Allah’ın bir şeyi sevmemesi onun haramlığına delil olur mu? Muhtemeldir (olabilir).” (et-Tenvîr, 3/327)

Muhakkak ki gömleğin üzerine imza atmak, ondan gelecek menfaati ortadan kaldırmak ve onu zıyan etmektir. Buna karşılık bu imzaların hatıra olmasında hiçbir menfaat ve maslahat

da yoktur. Bu durum malı zayi etme ve israf yapmanın örneklerindedir.

Bu imzalarda eğer ki bir fayda olduğunu farz etsek; buna mahsus küçük bir hatıra defterine, deftere veya malın zayi olmasına gerek bırakmayan buna benzer şekillerle imza atıldığında bu fayda yerine gelmiş olur.

Bir Müslümanın, normal davranışlarında İslam'ın belirlediği maslahat ve mefsedeti/zarar gözetmesi gerekir. Eğer (bir şeyin) mefsedet tarafı daha fazla olursa ondan uzak durmalıdır. Bu, takvaya daha uygun olandır.

Şeyhulislam İbn Teymiyye rahimuhullahu teala şöyle demiştir: “Veranın/takvanın mükemmel olması; insanın hayırlı olanların en hayırlısını, şerli olanların da en şerlisini bilmesidir. Bilmelidir ki şeriat, maslahatı gerçekleştirmek ve kemale erdirmek; mefsedeti ortadan kaldırmak ve azaltmak üzerine bina olunmuştur. Fakat kim ki maslahatı yapmak ve terk etmek arasında denge kuramazsa vacip olanları bırakıp haram olanları işleyebilir.”
(*Mecmûu'l-Fetevâ*, 10/512)

Sonuç olarak böyle bir davranış malı zayi etmektir ve yasaklanan israftır. Bunda muteber bir maslahat da yoktur. Eğer bu davranışta az bir maslahat takdir edilmiş olursa/bilinirse, bu maslahat malı zayi etmeden, israfa kaçmadan başka yollarla da elde edilebilir.

Allah en iyisini bilir.